

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Țipare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 33.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Congresul național bisericesc.

Comunele pendente cu Sârbii. Chestiunea despărțirii noastre de Sârbi mai are încă unele cauze pendente datașate unei delegații congresuale. Delegația se relege, și se întregeste cu membrul nou Dr. Cornel Iancu, iar vicepreședinte se alege P. S. S. episcopul Dr. Iosif Bădescu în locul P. S. S. episcopul Ioan al Aradului demisionat.

Credincioșii noștri din Jugoslavia fiind în număr destul de considerabil congresul își ține de datorință să se îngrijească de ei. Congresul decide ca aceștia să rămână bisericești în dependență de metropolia noastră, în schimb Sârbii din Banatul românesc să rămână dependenți de biserica din Serbia. Preoții români să fie plătiți de noi, iar cei sârbi de Serbia. Românii din Jugoslavia să li se garanteze același drepturi de libertate religioasă în cadrele autonomiei noastre bisericești cari sunt garantate Sârbilor dela noi și tuturor celorlalte minorități. Să li se dea puțința de a se organiza și credincioșii noștri sub conducerea unui ierarh, iar preoțimea noastră de acolo să poată fi încorporată la asociația clerului „A. Șaguna“. În acest sens să se facă intervenția necesară diplomatică prin ministeriul de externe.

Școalele confesionale. Congresul constată că statul prin statificarea școalelor confesionale a făcut o politică școlară greșită. Școala de stat este astăzi mai slabă de cum era școala confesională. Pe când școalele minoritare se întăresc școala noastră românească dă înapoi. Biserica din interese superioare față de stat a cedat, școala a ajuns însă în inferioritate față de minorități. Statul românesc e în

săși biserica, școala deci trebuie să revină bisericești. Stând în fața unui fapt împlinit congresul își rezervă dreptul ca la timp oportun să reinvieze școalele confesionale. Până atunci toate edificiile școlare se declară de case parohiale. Unde există case parohiale edificiile școlare se vor preface în case culturale. Iar dacă statul are undeva nevoie de aceste edificii școlare le va reclama dela organele bisericești în drept având a încheia un contract de arândare. În acest punct congresul are asigurarea ministrului de instrucție că nici un edificiu școlar nu se va rechiziționa.

Organele bisericești vor introduce școalele de Dumineca, școale de adulți, instituții de propagandă, religioasă și vor intensifica misiunea internă.

Școalele confesionale secundare să-și mențină și pe mai departe caracterul lor confesional, iar bugetul lor să fie înscris în bugetul statului.

Catehizația. Congresul constată că educația religioasă în școale lasă mult de dorit din motiv că nu i-se lasă destule libertate. Congresul cere ca și de aci încolo să se mențină programa analitică din trecut cu cel puțin două ore de religie în fiecare clasă și în toate școalele. Normativul pentru instrucție religioasă să se schimbe. Cu aceasta se încredințează consistoriul metropolitan, iar până atunci rămâne în vigoare normativul de până acum. Catehizația rămâne în sarcina preoților iar renumerația să fie corăspunzătoare vremilor de azi și după toate orele de catehizație. În fiecare eparhie să se sistematizeze un post de inspector al învățământului.

Memoriul profesorilor dela Brașov cuprinde plângerea acestor profesori dela liceul din Brașov că ei nu sunt asimilați cu profesorii dela stat Congresul decide ca să se facă inter-

venție la stat ca având în vedere meritele mari naționale ale acestui liceu bugetul liceului să fie luat în bugetul statului, profesorii asimilați cu cei dela stat și să li se reguleze și dreptul

Salarizarea preoțimii. În vederea planului ce-l are ministerul de culte pentru reformarea acestei salarizări congresul face următoarea propunere:

a) Preoții cu calificare completă, maturitate și teologie ordinară, cu academie, universitate doctori în drept, teologie sau filozofie să fie salarizați ca profesorii secundari.

b) Preoții cu mai puține clase dsr cu teologia ordinară, să beneficieze de salariul profesorilor dela școale medii.

c) Preoții cu calificare mai puțină egali cu învățători titulari.

d) Unde nu este casă parohială să li se dea indemnizație de chirie.

e) Adausul familiar să se schimbe și să crească după numărul copiilor.

f) Unde nu este porțiune canonică să li se dea echivalentul în bani.

g) Serviciul școlar sau în alte funcțiuni bisericesti să fie computat la ani de serviciu.

Propunerile acestea se vor transpune ministerului pentru de a fi utilizate la noua reformă a salarizării.

Organizarea tinerimei. Consistoriul arhidiecezan a elaborat un statut pentru această chestiune. Congresul acceptează acest statut pentru întreaga metropolie. Se va publica drept model și toate parohiile vor fi obligate a-l pune în aplicare.

Asociația clerului. Congresul decide ca asociația aceasta să se inactiveze pe întreg cuprinsul metropoliei, preoții să fie obligați a fi membri ai acestei asociații.

Parohiile să ia în buget o diurnă de cel puțin 50 lei pentru cei ce vor lua parte la adunările Asociației. Chestiunea se transpune în atribuțiile fiecărei eparhii ca să o organizeze după cum îi permit împrejurările și cum o va crede de cuviință.

Salarizarea funcționarilor Consistoriali. Congresul decide să se ceară statului ca să reguleze această salarizare, asimilând funcționarii consistoarelor cu funcționarii ministerului recunoscându-le gradațiile și beneficiu egal la sporurile funcționarilor de stat.

Recăsătorirea preoților văduvi. Congresul constată că această chestiune este de mare importanță pentru interesele bisericii și decide ca să se transpună în competența Sfântului Sinod cu rugarea ca să-i dea o soluție grabnică conform acelor interese și a concepțiilor din vremile de astăzi.

Raportul bisericesc congresul îl ia la cunoștință. Aprobă demersurile făcute cu privire la repausul duminical, închiderea birturilor, muzeele bisericesti, înființarea orfelinatului, înființarea institutelor teologice dela Cluj și Oradea-mare etc. La punctele singuratic congresul decide ca asesorii referenți bisericesti ai Consistoarelor să țină conferențe pentru organizarea unitară a propagandei religioase morale, să se arondeze tractele în vederea unei dezvoltări mai intensive a organizației bisericesti, protopopii să facă vizitații canonice intensive, să se întrevină la minister pentru ca organele statului să privegheze cu stricteță închiderea birturilor și să se reducă brevetele, eparhiile să inactiveze cursuri pastorale pentru preoți și să se organizeze o viață propagandă religioasă prin broșuri, prin presa bisericască și prin preoți misionari pe tracte.

Chestia sectarilor. Congresul constată că aceasta nu este o chestie curat bisericască. Sectarismul emenajat de curentele politice iredentiste, cari atacă integritatea statului. Este deci interesat direct și statul, nu numai biserica. Congresul decide să se întrevină la organele statului ca să reglementeze sectele, să le urmărească cu atenție propaganda luând sancțiuni severe când acestea depășesc cadrele legilor. Biserica de altă parte să organizeze o propagandă vie cu biblia, și cu broșuri instituind misionari eparhiali și tractuali. Să se esopereze în bugetul eparhiilor sumele necesare pentru această propagandă.

Chestiunea cantorilor, devenind o problemă de actualitate congresul decide să se caute modalitățile pentru organizarea de cursuri cantonale eventual chiar o școală de cantori.

Infrățirea popoarelor prin biserică. Dep. Dr. Ioan Lupăș arată lucrările ce s-au săvârșit până acum în această chestiune. Sunt reprezentate la aceasta operă aproape toate popoarele. S'au ținut congresele dela Novisad și Sinaia cari au constatat necesitatea imperativă a reorganizării vieții popoarelor pe urma războiului și aceasta nu se poate realiza decât prin biserică. La aceasta operă de organizație mondială suntem datori să contribuim și noi. Un pas în această direcțiune, de apropiere între

popoarele noastre vecine, ar fi și schimbul de studenți cu Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, și Ungaria. Studenții din aceste țări să fie primiți în institutele noastre, iar noi să trimitem tineri români în institutele acelor țări. Congresul primește propunerea visându-o la consistoriul metropolitan pentru ca să caute calea de a se putea înfăptui.

(Va urma.)

Pentru „Unirea” și „Voința Poporului”

Cineva, în nr. 22. dela 1 Iunie al „Voinței P.” mi-a criticat pe motive „naționale” conferența ce am ținut-o în primăvară la Nădlac, la invitarea fruntașilor bisericești de a colo, despre felul: cum s'a făcut unația acolo și accentuând, că la granița cea mai expusă a țării e chiar un interes național să se restabilească unitatea sufletească-religioasă de odinioară a Românilor. Cu răspunsul ce l-am dat, criticul meu n'a fost mulțumit, mai ales fiind și el „un gr. or. și încă bun credincios”, ci m'a luat însăși la vale, că conferența mi-a fost științifică, și nu pentru popor.

Zăcând grav în pneumonie, n'am avut răgaz și plăcere să mai polemizez, desvinovățindu-mă. Și, când colo, păr. N. Chicin dela Nădlac a ținut cu cale să rectifice pe „gr. orientalul”, care „de bun credincios” ce este, nu știe că în Țara Românească de azi — după votarea Constituției și pentru noi (poate, n'o „recunoaște,!) — nu mai sunt gr. or. ci numai ortodocși. Rectificarea părintelui N. Chicin ajunsese la redacție înainte de 17 aug. (vezi posta redacției din aceeași zi) și i-se pune în vedere oarecari lămuriri în persoană, cari au rămas, ca și publicarea rectificării, până ca azi, când incidentul nelămurit e ridicat de „Unirea” dela Blaj, spre a-mi face un reproș, sub titlul „Alta mentalitate”, reproducând — după trei luni — la 6 Sept. — „glasul unui fruntaș ortodox”, care ar fi un fruntaș arădan”.

Mulțumesc „Unirei” pentru serviciul informativ ce mi-l face. Eu numai atâta că mai adaog: pseudonimul *ip*, sub care i-se face „Unirei” comunicarea, se potrivește de minune cu inițialele numelui protopopului g. c. i (osif) p (opa) din Arad, care-și mai plasase produse literare de gen antiortodox în răposata „Solidaritatea” de aici. Aviz „Voinței Poporului”, dacă și ea primește „germeni” de acestia în coloanele sale!

Tovărășia dintre „gr. orientalul” meu din

coloanele „V. P.” și *ip*-ul „Unirei” — dacă nu cumva și gr. orientalul însuși e un fabricat al *ip*-ului — *mie nu-mi poate strică atâta, cât înseși „Voinței P.”*, care e mult mai simpatcă, decât să trebuiască să se deoachie înaintea publicului românesc din pricina celor ce abuzează de coloanele ei și de cele publicate în ele. De aceea mă restring la următoarele constatări, din adins numerotate ca cei pe cari îi privește să le poată avea mai sigur în vedere:

1. „Unirea” dela Blaj, oricât îmi poartă sâmbetele și mă provoacă la efemere polemii gazetărești, n'are titlu să-i răspund înainte de ce Va combate — ceea ce a omis pân'aci — lucrările mele sistematice despre Catolicism și Grecocatolicism, pe cari le-a ignorat pân'aci și vrea acum să se încingă cu mine la polemii ut aliquid dicisse videatur împotriva lucrărilor mele întemeiate pe isvoare catolice și g.-catolice și pe statistici oficiale. Ci, în loc de răspunsul meu să se delecteze în răspunsul părintelui N. Chicin (care se publică deodată cu aceste șire).

2. Combatantul meu „gr. or.”, mai ales dacă — pelângă „naționalist” bun — mai este și „bun credincios”, și nu e numai o fabricație a redacției sau a *ip*-ului „Unirei” care jubilează din prilejul scrisului său, să binevoiască a-și depune anonimul comod și să înceapă *deschis* lupta de exterminarea mea, un tulburător al păcii confesionale între Români.

3. Iar „Voința P.” să binevoiască a-și lămuri situația: de se identifică, sau nu, cu „gr. orientalul”. *Căci dacă noi, ăstia alți cari provocăm război confesional prin aceea că chemăm — nu silim — pe g. catolici să revină la obârșia sufletească a Neamului românesc, qvem înțelegerea și loialitatea de nu criticăm metodele politice antisemite* (agrea-bilă și nouă) urmărite de V. P., suntem în legitimă așteptare să ni recunoască și ea competența, de a cunoaște și de a luptă, *după a noastră pricepere, împotriva Catolicismului de orice limbă și rit, care e o primejdie politică* aproape tot atât de mare pentru Țara și Neamul românesc, ca tocmai primejdia Semitismului sub raport economic și moral.

Sau, domnilor dela „V. P.”! nu auzirăți și DVoastre, mai ieri alaltăieri, cum nunțiul papal Schiopa dela Budapesta, în acord cu marele farsor politic Apponyi, cânta din aceeași surdină cu acesta, rostind în numele Catolicismului: „Sper în reînvierea Ungariei de ieri”!? Iar frații „naționaliști” dela Blaj, cari ca ieri, prin comunitatea credinței papistăsești,

erau robii sufletesti ai Maghiarismului catolic, azi, în lumina libertății adușe de Dorobanțul român, *sunt provocatorii aceluiași Catholicism* provocător și dușmănos, care fuge dela Inconronarea Regelui României și vorbește poporului g. catolic — vezi nr. 40. dela 5 Oct. al „Unirii Poporului” — *că și austriecii se gândesc cu drag la Habsburgi*“. Dar, încă cine se gândesc, Clarissimilor, de vă simțiți îndemnați să dați un atare „Kaviar” pentru poporul g. catolic *fără de a spune măcar un cuvânt de disolidarizare?*!

Dacă „Voinței P.” îi convin concluziile antinaționale ce se desprind din firea politică a Catholicismului și din atitudinile neresgândite, cari i-au fost sugerate „Voinței P.” de către „gr. orientatul” meu combatant, atunci aceasta gazetă să fie așteptată că, pe lângă toate bunele sale nizuințe de altfel, *opinia publică ortodoxă a acestui ținut românesc va ști și față de dânsa să-și facă datoria* de — apărare!

Dr. Gh. Ciuhandu,
asesor consistorial.

Cu privire la averile bisericesti.

De câtă-va vreme, citim prin ziare, diferite știri cu privire la averile bisericesti din Basarabia mai ales și mai puțin cu privire la cele din Bucovina.

Socotesc că este în interesul tuturor, ca acolo unde este în joc numele unei instituțiuni a țării — cum este biserica — în toate știrile să domnească spiritul obiectiv al aprecierii drepte.

Azi, suntem pe o treaptă de moralitate familiară socială ca și cetățenească oarecum scăzută. Instituția care are datoria și puterea a ridica nivelul moral al țării, este biserica.

Dar când pe o cale, sau pe alta, se furișează în sufletul poporului ideea că în această instituție stă pânește necinstea și jaful, atunci ai distins chiar dela început orice înrăurire bună a acestei instituții asupra sufletului poporului.

De aceea citind unele știri — nu tocmai obiective — asupra celor ce se petrec cu averile bisericesti din Basarabia și Bucovina găsim cu cale să supun unele fapte necunoscute publicului mare, aprecierii creștinilor.

Biserica din Basarabia ca și cea din Bucovina, sub stăpânirea străină — de o parte rusească, de alta nemțească — a strâns averi mari de la donatori.

Din aceste averi se întrețineau biserici și școli pentru popor. În Bucovina mai ales neamul românesc a fost apărat numai prin biserică și averea bisericască.

Atât în Basarabia cât și în Bucovina averile acestea erau administrate de preoți.

Alipindu-se aceste provincii la vechiul regat, statul, — respectiv administrația laică a bisericii, — a voit să ia aceste averi sub a sa administrare, ca în vechiul regat.

În Bucovina, a fost ușor căci acolo întreaga avere făcea la un loc „fondul religionar”, despre care se știa sigur că aparține bisericii ca instituție; iar clericii erau numai administratorii lui.

În Basarabia însă era altceva. În această avere, așa zisă „eparhială” are amestecată și a veră *personală* a preoților. Adică atunci când fondurile averilor nu ajungeau, preoții a dușăți în societatea contribuiau și ajutau fondurile. Donațiunile fiind făcute „clerului”, și le socoteau ca ale lor. și în decursul vremii, n’au deosebit care anume a fost ajutorul și contribuția lor personală.

Văzând situația jalnică, de cerșetoare la Stat, în care se află Biserica din vechiul regat, când a venit ministerul să ia sub administrare averea s’au opus.

Faptul real este acesta: Și ministerul și preoții au făcut greșeala de a nu fi deosebit dela început ce este „al eparhiei” și ce este „al clerului”.

Ce este „al eparhiei” ministerul are dreptul să controleze. Ce este „al clerului”, nu privește ministerul, care n’are de ce să se amestece în averea particulară.

Este însă un alt fapt, care trebuie spus. Ocârmuitorii statului nostru fac azi o mare și primejdioasă greșeală. *Voiesc să facă încă o secularizare a averilor bisericesti*. Așa au luat, fără despăgubiri chiar din averea bisericii din Bucovina. Preoții din Basarabia se tem că și ei vor ajunge să aibă aceiași soarte.

Din aciastă pricină atâtea neînțelegeri unite cu tot felul de învinuiri.

Este un fapt, care trebuie cunoscut tuturor, ca să poată fi judecată cum trebuie.

Biserica a fost în trecut *factorul cultural* cel mai de seamă. În provinciile alipite a fost stâlpul, care a ținut neamul românesc.

Slujitorii ei doresc ca biserica să-și îndeplinească acest rol și azi când se simte nevoie mai mult ca ori când.

În vechiul regat, din pricina unei politice bisericesti, cu totul vitrege și din pricina sărăciei biserica a suferit mult.

Clericii din toată țara voiesc acum ca biserica să aibă mijloacele trebuitoare pentru împlinirea rolului ce are. Statul românesc nu poate da mijloacele. El poate numai să ajute. Deci, este nedrept și nelegal ca în loc să ajute, săi ia și ce are.

De asemenea slujitorii bisericii voiesc ca administrarea averilor bisericesti să o albă ei, pentru că ei cunosc în adevăr nevoile bisericii. *Statul să aibă numai controlul*. Nu esclud pe creștinii de la cârmu-

ire, dar nu mai înțeleg, după proba făcută în rău, să dea cârma numai creștinilor laici. Să ocârmuiească împreună. Și numai așa biserica își va îndeplini, cum trebuie rolul în Stat.

Aici stă deosebirea de vederi, care având la spate chestiunea fondurilor bănești, dă naștere la invinuire, ce nu-s la locul lor.

Pr Popescu Mălăești,
Președinte asociației clerului

Răspuns dela Nădlac.

(Refuzat de „Voința Poporului“).

Am urmărit schimbul de idei, purtat pe tema conferinței ținute de Preaonoratul Domn asesor conzistorial Dr. Gheorghe Ciuhandu la noi cu prilejul sfințirii clopotelor bisericești noastre. Ne surprinde tonul, în care se vorbește despre aceea conferință și despre conferențiar.

Ne simțim datori, după cele, petrecute să ne spunem și noi nădlăcanii cuvântul nostru.

Întâi de toate să se știe, că comitetul nostru parohial, tocmai pentru că luase știre despre felul conferințelor părintelui asesor, l'a invitat printr'o delegație, în fruntea căreia am fost subsemnatul, să ne țână o conferință din trecutul comunei noastre bisericești. Am fost ascultați și-i mulțumim și pe calea aceasta. Spre surprinderea noastră însă am constatat, că un colaborator anonim al „Voinței poporului“ critică acuma de nou, că conferința a fost științifică, n'a fost pentru popor și n'a fost nici o nevoie de aceea conferință s. a.

Rectificăm acestea afirmațiuni tocmai în sensul contrar. Conferința a stârnit interes și este comentată cu plăcere între credincioși. Poporul însuși dorește a se aduna iarăși în jurul unui singur altar românesc, cum să spunea în conferința împincinată. La noi în comună chiar s'a pornit și o colecție, pentru că conferința din chestiune, să se tipărească și să ajungă și în mâinile celorlalți, cari n'au fost de față s'o asculte. Mai mult chiar, în loc de a se fi făcut prin aceea conferință vrajbă confesională între noi, am avut de atunci și cazuri de trecere de bună voie dela gr. catolici la noi. Nu cumva asta te doare, domnule anonim?

Am ținut că sunt dator cu acestea lămuriri obiective, fiind vorbă de comuna ce-o păstoresc și o cunosc.

N. Chicin,
paroh ort. rom. în Nădlac.

Politica noastră față de minorități.

Față de minoritățile din regat trebuie să practicăm o politică bazată pe lealitate, sinceritate și bunăvoință. Interese superioare de stat comandă această politică înțeleaptă, în scopul favorizării unei cât mai strânse apropieri și înțelegeri între noi și minorități.

Niciodată România nu va cădea în greșala gravă a foștilor stăpânitori ai Ardealului, Banatului, Bucovinei și Basarabiei, de a desconsidera și nesocoti interesele legitime ale naționalităților, introducând legi cu caracter excepțional, sau practicând o politică de șicană sistematică, sau chiar de desființare a minorităților. Chiar dacă n'ar fi luat corp și suflet, societatea Națiunilor, chiar dacă minoritățile din diferite țări, n'ar fi protejate moralicește de această instituție internațională, România ar fi aplicat aceeași politică înțeleaptă și civilizată față de cetățenii ei de altă naționalitate.

Așa se explică cum, după câțiva ani de la înfăptuirea României Mari, minoritățile de la noi dispun de școli, teatre și ziare mult mai numeroase, în raport cu masa populațiunii românești.

Ce se întâmplă însă? Nu toți conducătorii, de fapt, ai minorităților, apreciază politica statului român și nu toți cărturarii maghiari și sași își îndeplinesc, în mod legal datoriile lor față de noua lor patrie. Unii din noii cetățeni, cred că au numai drepturi, iar nu și datorii.

Impotriva acestor elemente recalcitrante avem tot dreptul să ne ridicăm, tocmai în interesul armonizării relațiilor între noi și minorități.

Acei cari se uită prea mult la vest, la sud; sau cari primesc chiar directive de la dușmanii noștri, fi-rește că nu pot fi tratați decât ca agenți ai intereselor străine.

Cetim des plângeri în presa minoritară, împotriva unor autorități, cari ar persecuta minoritățile pe tere-nul cultural, ba chiar și... sportiv.

Aceste plângeri, dacă ar fi întemeiate, le-am sus-ține și noi, dar alta e realitatea.

în orașul Odorhei de ex., funcționează următoarele societăți: „Societatea tinerilor creștini“, „societa-tea sportivă“, „societatea altarului“, societatea muzi-cală „Filarmonica“, „societatea secuiască de cântări“, „societatea populară maghiară“, „misiunea socială“, „Uniunea agricolă orășenească“, „Uniunea industriașilor și comercianților“, „Federația agronomică maghiară“.

Toate aceste societăți, sub pretext cultural, sportiv, educativ, comercial, industrial, religios etc., nu sunt decât focare de propagandă antiromânească și primesc directive dela „Federația maghiară“ din Cluj.

Aceste directive n'au nici o legătură cu exten-siunea culturii maghiare, sau cu încurajarea sporturi-lor inofensive, — ci au un caracter provocator politic.

Societățile mai sus pomenite fac o întinsă propagandă iredentistă. Vicepreședintele „Federației maghiare” din Odorhei, a tipărit zilele trecute un manifest în care s'a plâns în termeni violenți împotriva modului cum s'a făcut exproprierea în Ardeal, în dauna foștilor mari proprietari maghiari și a cerut ca toți maghiarii să se unească și să protesteze la Societatea Națiunilor, de oarece în țara românească n'ar exista justiție pentru conaționali săi... Pe când maghiarii din Cehoslovachia au dezaprobat formal, într'un memoriu adresat Societății Națiunilor, pe contele Apponyi pentru nejustificatul său protest adresat acestei societăți, n'am auzit până azi ca maghiarii din România să fi imitat pe conaționali lor din Cehoslovachia, cu toate că în țara noastră ei se bucură ca și în țara aliată vecină, de toate drepturile iar exproprierea s'a făcut în avantajul celor mulți, prin aplicarea principiilor raționale democratice.

Ar fi de dorit ca minoritățile conștiente de drepturile și datoriile lor, să supravegheze de aproape activitatea unor agitatori politici, precum și aceea a societăților culturale și sportive care nu corespund cu interesele superioare ale statului român. De altă parte, presa minoritară, se bucură de toată libertatea, nu urmează de aci să abuzeze de această libertate, urmărind prin critică prea pătimase și nedreaptă, să zdruncine așezământul nostru de stat național.

Orice critică obiectivă e bine venită; dar critica agresivă, cu caracter pur negativ și provocator, e periculoasă.

Această stare critică demască o precisă stare de spirit, împotriva căreia suntem, în drept să ne ridicăm. Oamenii cu simț politic nu trebuie să contribuie la învrăjbirea spiritelor, ci la armonizarea lor.

R. Seișeanu,

INFORMAȚIUNI.

Ziua Reginei. Miercuri în 29 Oct. l. c. s-a sărbătorit în orașul nostru cu mare însuflețire. Ziua nașterii M. S. Reginei noastre Maria. Orașul a fost arborat cu draperii naționale. În toate bisericile s'au înălțat rugăciuni pentru sănătatea iubitei noastre Suverane.

În catedrală au pontificat Preacucernicii protoerei Mihai Păcățianu, T. Vătan, și Dr. T. Botiș și diaconul I. Ciđară. Au participat P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp, d. prefect Georgescu d. general Scărișoreanu, membrii Conzistoriului, mai mulți ofițeri, școalele secundare și o companie de soldați cu muzica și drapelul.

Adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Membrii Asociațiunii cari doresc a participa la adunarea generală, care va avea loc în zilele de 8 și 9 Nov. a. c. la Arad, vor beneficia de 75% reducere pe C. F. R. pe toate clasele și pe toate trenurile, afară de cele expres și de lux, începând din 5-12 Nov. a. c. în baza

certificatelor, ce le vor primi dela biroul „Asociațiunii” Sibiu str Șaguna nr. 6.

În consecință toți acei membri, cari doresc astfel de certificate, sunt rugați a ne anunța cel mai târziu până la 4 Nov. a. c. iar pentru incuarterare D-lui Lazar Nichi Directorul Palatului Cultural Arad.

Biroul Asociațiunii.

Petrecere cu dans. Duminică în 9 Noemvrie, când își ține „Astra” adunarea generală aici în orașul nostru tinerimea română din Arad și județ aranjează o mare petrecere împreună cu dans. În demnă publicul din provincie să participe în 8 și 9 la adunările primei noastre asociații culturale, tot așa și la petrecere, ca astfel arădanii să ne arătăm vrednici de marea cinste ce ni se face, că acest eveniment cultural să desfășoare în orașul nostru. Sunt anunțate că vor sosi pe atunci la Arad o mulțime de personaje distinse, din toate provinciile României Mari.

Nr. 1826/1924.

Convocare.

În înțelesul §-lui 23 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ține în Arad, în zilele de 8 și 9 Noemvrie 1924.

Programa adunării:

Vineri, în 7 Noemvrie 1924, la oarele 6 d. a.:

Consfătuire cu domnii directori ai despărțămintelor „Asociațiunii” privitor la modificarea Statutelor.

Sâmbătă, în 8 Noemvrie 1924, la oarele 11 a. m.:

Sedința I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1923.
4. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general pe anul 1923;

b) cenzurarea socotelilor pe anul 1923 și a proiectului de buget pe anul 1925;

c) înscrierea membrilor noi;

d) examinarea proiectului de modificare a Statutelor „Asociațiunii”.

5. Ptezentarea eventualelor propuneri.*

Duminecă în 9 Noemvrie, la oarele 10 a. m.:

Sedința II, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni.

2. Raportul comisiunii încredințată cu cenzurarea socotelilor și a proiectului de buget.

3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membrii noi.

4. Raportul comisiunii pentru examinarea proiectului de modificare a Statutelor.

5. Alegerea a 3 membrii pentru complectarea locu-

rilor vacante în comitetul central pe restul periodului de trei ani (adecă pe un an).

6. Propunerea pentru ținerea adunării generale din 1925 în orașul Réghin.

7. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

După prânz la oarele 5.

Sedința festivă a secțiilor științifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 10 Octombrie 1924.

Vasile Goldiș,
președinte.

Romul Simu,
secretar.

* Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintelui „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Asociația clerului „Andrei Șaguna”.

Nr. 44/1924.

Convocare.

În înțelesul §-ului 10 din statutele Asociației „Andrei Șaguna” a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăși — având arhierasca binecuvântare — convocăm

al V-lea congres ordinar, ca congres misionar, al preoțimii pe zilele de 13 și 14 Noemvrie a. c. la Oradea-Mare, cu următorul

PROGRAM:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala eparhială.
2. Deschiderea congresului prin președinte.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul cassierului.
5. Problema apostolului laic în zilele noastre.
6. Organizarea apostolatului laic la orașe.
7. Organizarea apostolatului laic la sate.
8. Concordatul.
9. Căutarea de soluții cu privire la înzestrarea materială a bisericii noastre.
- 10 Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu trei zile înainte de congres.)

Delegații despărțămintelor, aleși conform §-ului 6, pct 1 din regulament, pe cum și toți a cei ce doresc a participa la congres, vor binevoi a se adresa P. C. S. Părintelui Dr. A. Magier, dir. Academiei teologice din Oradea-Mare, pentru a li se reținea locuința.

Biletele de reducere pe C. F. R. se vor ridica dela P. C. președinți ai secțiilor și despărțămintelor (P. C. protopopi).

Membrii comitetului central se vor întruni în ședința în ajunul congresului (4 Noemvrie a. c.) ora 4 p. m. În aceeași zi, la ora 6, se va ținea o consfătuire intimă a membrilor Asociației.

Dnii Președinți ai secțiilor sunt rugați a-și trimite cât mai neîntârziat biroului central rapoartele lor, ca și ale cassierilor, pentruca să se poată pregăti raportul general către congres. Tot biroului central i se vor trimite și referatele asupra problemelor ce vor fi puse în discuția congresului.

Dr. Gh. Ciuhandu,
președinte.

Prof. N. Colan,
secretar general.

NB. Reprezentanții clerului român și ai celorlalte confesiuni din țară, precum și alți oaspeți sunt binevăzuți la congres.

CONCURSE.

Nr. 2683/1924.

Pentru distribuirea alor două burse din **fundatiunea Dr. Iuliu T. Mera** concurs de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în organul eparhial.

Admisibil la concurs sunt în general tinerii români ortodocși săraci studenți la facultăți de drept, medicină, filozofie, tehnică, teologie, cu purtare bună și sporiu excelent în studii. La distribuirea bursei se vor ținea în seama următoarele dispoziții speciale ale fundatorului.

a) preferința vor avea în locul prim acela dintre reflectanți, ca vor priuiea dovedi, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al șaselea grad de sânge ori de cuscrie.

b) în al doilea loc tinerii născuți în Șiria (jud. Arad.)

c) în al treilea rând: cei născuți în județul Aradului, resp. în dieceza Aradului, și în fine cei născuți în mitropolia ort. română a Ardealului.

d) în absența recurenților potriviți din categoriile de mai sus se pot vota burse și altor tineri studenți eminenti și săraci din clasele V-VIII ale școalelor secundare, eventual academii comerciale, școale militare de cadeti și din preparandii (școale normale) în ordinea de sub a). c).

Pentru a-și dovedi îndreptățirea, concurenții vor avea să prezinte, potrivit cu dispozițiile din §-X. al literelor fundamentale, documente autentice a) că sunt cetățeni români; b) că-s născuți din căsătorie legală bisericească a părinților ortodocși români; c) că atât ei cât și părinților aparțin și acum bisericii ortodoxe române; d) că sunt atât de săraci, încât fără studiu nu sunt în stare a-și continua studiile; e) că atât trupește cât și sufletește sunt sănătoși; f) că studiile de mai nainte le-au terminat cu spor excelent; g) cu informațiune familiară, că atorulsunt îndițur cu fund

până la al VI-lea grad de sânge ori de cuscrie, că sunt născuți în Siria, ori în județul Aradului, ori în dieceza Aradului ori pe teritoriul mitropoliei Ardealului.

Împrejurarea de sub lit. d) se va dovedi cu ateuat bineprecizat și detaliat, dela antistia comunală și vidimat de oficiul parohial ort. român al locului.

Reflectanții, cari eventual mai au vr'o bursă, sunt datori să arate: suma acelei burse și că dela cine o au.

Cererile, ajustate cu dovezile cerute mai sus vor trebui trimise Consistoriului eparhial, în termin. Cererile întrate mai târziu ori neadjustate complet nu se vor lua în socotință.

Arad, ședința consistorială. 16/29 Sept. 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

3—3

Nr. 3563./1324.

Prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, 10 Noemvrie pentru conferirea pe durata exclusivă a anului școlar 1924/25 a bursei vacante din *fundațiunea Teodor Pap*, administrată de subsemnatul Consistor.

Indreptățiți la acele burse sunt, conform literilor fundamentale: a) rudeniile fondatorului; b) tinerii români ortodocși din cari Giula, studiază la noi în patrie; c) în lipsa recurenților indicați sub a-b.) urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile, sau medii reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenții (între cari pot fi și bursierii anului trecut cari au întrelăsat de a se justifica, fiindu-le votate bursele numai pe un an școlar), au să-și prezinte cererile la Consistorul subsemnat în terminul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr'un notar public:

1) Extras de botez din matricula bisericească provăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre;

2) Rudeniile fondatorului să adaugă și informațiuni familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire;

3) Atestat de paupertate dela dirigătoria politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4) Atestatul școlar de pe anul școlar trecut, iar universitarii despre toate cursurile respective semestrelor ascultate și document despre examenele prestate.

5) Certificat medical dela vr'un medic oficios despre starea sanitară.

6) concurenții să arate: ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adeverință dela Direcțiunea Școlaei: de au sau nu au bursă, și dacă au ce sumă face aceea.

7) Atestat dela profesorul de religione (catihetul) al școlaei despre aceea, dacă petentul a fost străduitor în studiul religiunii și a avut bună conduită sub raportul religios-moral (aceasta dispoziție nu privește pe studenții de academie).

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, la 16/29 Septemvrie 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

În baza rezoluțiunii consistoriale de sub nrul 3030/1924 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă parohul Joachim Turcu din Vărădia, cu termin de recurgere de 30 de zile.

Condițiunile de concurs sunt:

1. Venitele: Jumătate din întreg beneficiul parohial, adică din sesiunea parohială (32 jugh.), din stole și birul parohial.

2. Sarcini: a) Capelanul va plăti toate dările publice după partea lui de beneficiu, va prevedea toate agendele parohiale și va catechisa elevii școlaei din localitate.

b) De locuință să va îngriji alesul.

Parohia e de cl. I, deci dela recurenți să cere cvalificație pentru această clasă. În lipsa recurenților cvalificați pentru clasa I să vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. II-a.

Doritorii de a fi aleși la acest post sunt poștiți ca, recursele lor, ajustate cu documentele de cvalificațiune și despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Vărădia, să le trimită oficiului protopresbiterial din Radna, iar dâșii — cu stricta observare a dispozițiunilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii — să se presinte în sfta biserică din localitate, spre a se face cunoscuți poporului. Recurenții din altă dieceză trebuie să obțină voia P. S. Domn Episcop diecezan de a putea recurge la cest post.

Din ședința ținută la 15/28 Sept. 1924.

Comitetul parohial.

În conțălegere cu: *Procopie Givulescu, m. p.* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasă primă din Sâmbăteni devenită vacantă prin renunțarea fostului paroh, Ștefan Bogdan, la ordinul Ven. Consistor, Nr. 3555/1924 se publică, — din oficiu —, concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare, în organul Diecezan „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Una sesiune pământ, extravilan. 2. 450 Lei, bir parohial, 3. Stolele legale, 4. Eventuala întregire de salar dela stat, 5. Locuință în natură, în casa bisericii și folosința grădinii dela casa bisericii.

Cel ales se va îngriji pe spesele proprii de ținerea în curățenie pe din lăuntru și pe din afară a acestei case.

Va suporta toate dările după sesiune și după venitele sale parohiale.

Este obligat a catehiza în școli.

Reflectanții la aceasta parohie, recursele adresate Comitetului parohial din Sâmbăteni, și ajustate cu documentele pentru parohii de clasa primă, vor avea să le înainteze Oficiul Protopresbiterial din Arad, în terminul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiunilor cuprinse, în §-ul 33 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă încunoștințarea prealabilă a Protopresbiterului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre aș-i arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie, iar întrucât vor fi din altă dieceză, vor mai avea să dovedească cumcă pentru a recurge au comsimțementul P. S. S. Episcopul Diecezan.

Traian Vațian.

1—3

Protopopul tractual.

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.